

Autor: Eugeniusz Pryczkowski

Zagadnienia z historii Banina i okolic, które proponowane są, jako elementy inspiracji podczas tworzenia prozatorskich tekstów literackich w ramach Konkursu Literackiego.

1. Przeszłość książęca Kaszub (cysterska), zwłaszcza obecnych terenów Gminy Żukowo.
  - Pierwszy książę kaszubski miał na imię Subisław. Stąd dynastia ma nazwę: Subisławice. To on sprowadził pod koniec XII wieku ojców cystersów. Cystersi byli właścicielami wielu wsi, m.in. Banina, Matarni, Tuchomia, Owczarni i wielu innych. Budowali je, tworzyli ich historię.
  - Zespół poklasztorny w Żukowie zwany jest czasami nekropolią kaszubskich księżniczek, dlatego że w jego podziemiach spoczywają m.in. księżna Witosława i słynąca z urody księżniczka Damroka. Zobacz krótki film: „Żukowski kompleks poklasztorny”
<https://www.akademiakaszubska.com/materia%C5%82y-filmowe>
  - Rzeź Kaszubów w Gdańsku, która wydarzyła się w listopadzie 1308 roku. Krzyżacy wymordowali około tysiąca zanych Kaszubów. To oznaczało całkowity upadek kaszubskiego księstwa. Aleksander Majkowski ujął to metaforycznie, że kaszubski zamek się zapadł.
  - Najazd wojsk husyckich w 1433, które spaliły kościoły w Baninie, Matarni, Oliwie i Żukowie.

2. Odzyskanie niepodległości i XX-lecie międzywojenne

- Przejazd błękitnej armii gen. Józefa Hallera. Część żołnierzy nocowała 8 lutego 1920 r. w Żukowie. Jechali 10 lutego przez Tuchom, gdzie zbudowano dwie bramy powitalne.
- Dożynki wojewódzkie w 1936 r. i niespodziewane zwycięstwo grupy kaszubskiej z Banina, która ujęła wszystkich swym przedstawieniem opartym na książęcej przeszłości Kaszub. Głównymi bohaterami byli książęta Świętopełk Wielki i Mestwin II. Autorem scenariusza, pomysłodawcą i aktorem był poeta kaszubski Jan Ropczyk. Został zamordowany na początku II wojny światowej.

3. II wojna światowa

- Niemiecka zbrodnia Pomorzan. Jesienią 1939 r. Niemcy zamordowali 40 tys. Pomorzan, głównie Kaszubów. Największym miejscem martyrologii była Piaśnica, która pochłonęła 12 tys. istnień ludzkich, w tym kilkadziesiąt w ówczesnej Gminy Banino.
- Marsz śmierci, który przeszedł przez Żukowo i Miszewo. Zobacz filmik „Marsz śmierci w Niestępowie”:

<https://www.akademiakaszubska.com/materia%C5%82y-filmowe>

- Tzw. „wyzwolenie” czyli wkroczenie sowieckich żołdaków, którzy wyparli Niemców, ale wprowadzili nową okupację. Byli sprawcami ogromnych kradzieży, mordów i gwałtów.